

“Учителя-тъ никакъ нема изинъ да земе отъ чужди-те момчета, дето дохождатъ въ Габрово да са учатъ отъ други мѣста, нѣкоя заплата за ученіе Така и вы Господіе Епитропи! нема да земате отъ чужди-те момчета нито една пара освѣтъ ако щатъ бащи-те имъ да пожертвуватъ нѣщо. Школа-та е обща и отъ край свѣтъ-атъ ако дойдатъ нека се учатъ.” (1 май 1840—Одесса)

Старанія-та на тѣзи пламенни ревнители на народно-то добро не сж ся ограничвали само за училищны работы, тѣ сж бодрствовали и надъ други-тѣ народны въпросы и съ свѣты-тѣ си къмъ свои-тѣ съотечественници сж гледали да развѣятъ въ тѣхъ народно съзнаніе. Нѣколко тѣхны писма сж твърдѣ любопытны и интересны въ много отношенія а най-вече за черковный-тъ нашъ въпросъ.

Ный ще прѣсечемъ на мало редъ-тъ на разказваніе-то си за училище-то та ще помѣстимъ двѣ три отъ тѣзи писма за да дадемъ на читатели-тѣ възможность да узнайтъ по добръ и да оцѣнятъ както си стои тѣзи замѣчателны личности и прѣдни дѣятели въ възражданіе-то на нашъ-тъ народность.

На 1840 (Августъ 17) Тѣ писали до Габровкж-тж общинж :

“Отъ Г. Колча басмаджи получихме писмо отъ Цариградъ отъ 23 маія, когато искалъ да си трѣгне за Габрово, (той надѣваме се да е поелъ сжн-джцы-те съ книги-те). Добре беше да беше ни писалъ когато дойде въ Цариградъ, а не когато ищеше да си иде, можаме и мы отъ тука нѣкоя помощ да сторимъ. Увѣдомлява ны, чи стана владыка грекъ, чи нашето несогласіе стана на това причина, защо се види греци-те приласкаха нѣкои отъ Българе-те, и сториха смѣшеніе да развалатъ общо-то желаніе. (19) Казва ни, чи патріарха-тъ нема да ся поручи и за най добрыя-тъ

(19) Колчо Басмаджій-тъ бѣ единъ отъ прѣдставители-тѣ на търновскж-тж епархіѣж, които кѣдѣ начало-то на 1840-тж годинж бѣхж отишли въ Цариградъ да ся плачатъ отъ злоупотрѣбенія-та на тогашній-тъ Търновскый (днесъ Ираклійскый) митрополитъ Панарета. По това врѣме Негово прѣподобіе Отецъ Неофитъ Хылендарскый, съ още едно священо лице, и други нѣкои Българи въ Цариградъ дѣйствувахж да измолятъ отъ Царско-то Правителство да издаде повелѣніе за назначеніе на Българинъ Владыкж въ Търново, което и сполучихж, тѣй що слѣдъ паденіе-то на Панарета, Царска заповѣдъ ся даде на патріархіѣж-тж, да ся назначи Българинъ владыка за Търново, а именно реченный-тъ Стецъ Неофитъ. Патріархіѣ-та употрѣби всички-тѣ си срѣдства и хитрости за да от-